

Reservasjonsrett. Utdanningen vil unngå at studentene har feil forventninger til hva man som sykepleier kan reservere seg mot.

Student vil ikke servere svinekjøtt

Fakta

Elisabeth Sveen Kjølrsrud

Leder i Rådet for sykepleieetikk

Rådet for sykepleieetikk har denne våren tatt en henvendelse fra en utdanningsinstitusjon med et spørsmål som jeg tenker kan ha allmenn interesse.

Saken omhandler en sykepleiestudent som er muslim og som er student på bachelor i sykepleie. I studentens første praksis i kommunehelsetjenesten kom det frem at studenten ønsker å reservere seg mot å servere matvarer som inneholder svinekjøtt til beboerne. Det samme gjelder alkoholholdige drikkevarer.

ØL, VIN OG SVIN. På sykehjemmet der studenten nå er i praksis, tilbys hjemmebrygget øl på søndager, og av og til vin og øl. Dette ønsker ikke studenten å servere og begrunner standpunktet med at han ikke ønsker å være i kontakt med svinekjøtt og alkohol grunnet sin bakgrunn og religion.

Gjennom samtale med praksislærer og kontaktsykepleier kommer det frem at studenten ønsker at det legges til rette for at kolleger serverer beboere/pasienter mat med svinekjøtt til de ulike måltider når han er på jobb. Det er ikke et alternativ for studenten å bruke hansker når han serverer, slik at han ikke kommer i kontakt med svinekjøtt.

Praksisstedet hvor studenten er og kontaktsykepleier har tatt opp at de synes dette er vanskelig. De kan tilret-

te av refleksjon rundt utfordringene som saken bringer. I refleksjon er studentens svar at han kan utdanne seg til sykepleier selv om han ikke serverer svinekjøtt.

SYKEPLEIENS VERDIER. Rådet for sykepleieetikk behandlet denne saken i møtet. Vårt svar, hvor vi tok utgangspunkt i refleksjonsmodell, var at det å servere og tilberede mat til pasienter og beboere anses som en del av sykepleieres oppgaver. Høyskolen er forpliktet til å utdanne og danne sykepleiere slik at de bygger sin etiske praksis på sykepleiens grunnlag og yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere.

Sykepleiens grunnlag: «Grunnlaget for all sykepleie skal være respekten for det enkelte menneskets liv og iboende verdighet. Sykepleie skal bygge på barmhjertighet, omsorg og respekt for menneskerettighetene.» Autorisasjon omfatter dette grunnsynet.

BERØRTE PARTER OG VERDISYN. Berørte parter i denne saken blir utdanningsinstitusjonen ved høyskoleansvarlig lærer, som i dette dilemmaet bør rangeres som den mest sentrale part sammen med studenten.

Utdanningsinstitusjonen kan ikke utdanne studenter til en praksis som er på kollisjonskurs med sykepleiens profesjonsetikk. Utdanningsinstitusjonen bør heller ikke utdanne noen til forventninger om reservasjonsrett som faller utenfor gitte rettigheter til å reservere seg. Matsservering som består av alminnelig norsk mat gir ikke og bør ikke gi rett til reservasjon. Religionsfrihet og respekt for livssyn, i denne sammenheng muslimsk tro, omfatter ikke matsservering og er derfor ikke et omforent relevant argument i denne saken.

Denne saken handler, slik Rådet forstår det, mest om hvorvidt det kan være uetisk for utdanningsinstitusjonen å legge til rette for særvilkår som kan gi denne studenten store problemer i fremtidig yrkesliv. Rådet for sykepleieetikk synes det er prisverdig at praksisfeltet løfter opp saken og tar sitt dannelsesansvar på alvor.

«Religionsfrihet og respekt for livssyn, i denne sammenheng muslimsk tro, omfatter ikke matsservering.»

telegge for studenten i denne praksisperioden, men sier det hadde blitt svært problematisk å ansette en sykepleier med tilsvarende krav. Det stilles spørsmål ved om studenten kan bestå sin praksis når han viser liten grad

Rådet for sykepleieetikk tar imot spørsmål og innspill om etiske dilemma.

● Telefon: 91 87 67 95 ● e-post: elisabeth.sveen.kjolsrud@nsf.no

DOI-NUMMER: 10.4220/Sykepleiens.2016.58072

RÅDETS ANBEFALINGER. I henvendelsen vi har fått går det frem at studenten viser liten evne til refleksjon omkring sin praksissituasjon. På bakgrunn av studentens holdninger bør studenten få tilbud om modig og tydelig etisk refleksjon. Forventninger bør avklares hvor studentens holdninger og personlig evne til empati bør inngå.

«Studenten bør få tilbud om modig og tydelig etisk refleksjon.»

Det bør komme frem at studentens forventninger ikke er forenlige med krav til høyskolens utdanningsforpliktelser og norsk sykepleiepraksis. Sykepleierens forpliktende verdier er sykepleiens grunnlag, og skolen bør basere sin veiledning på disse verdiene. ●

Illustrasjon: Kathrine Kristiansen

Sykepleien APP

Se mer:

På Sykepleiens app for nettbrett finner du utgaven «Etikk for sykepleiere» med alle tekstene fra denne spalten fra 2013-2015.

